

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра адміністративного права та адміністративної діяльності

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Інформаційне право»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором курсанта

Рік набору – 2021

Харків 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Інформаційне право» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 22 с.

Розробник:
Коваленко Лариса Павлівна,
докторка юридичних наук, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності
(протокол № 14 від 11 червня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності
(протокол № 12 від 9 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри – Настюк Василь Якович, доктор юридичних наук, професор

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни4
2. Очікувані результати навчання5
3. Зміст програми навчальної дисципліни8
- 4.Обсяг і структура навчальної дисципліни11
5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання13
6. Критерії оцінювання результатів навчання:14
7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної форми навчання16
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни16

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Інформаційне право» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів ЄКТС – 4,0	Галузь знань – 08 «Право»	За вибором курсанта	
Кількість модулів – 3		Рік підготовки: 2021-2022	
	Спеціальність – 081 «Право»	семестр	
Загальна кількість годин - 120		1	
	Рівень освіти – другий (магістерський)	Лекції	
		20 год.	
		Практичні/семінарські заняття	
		20 год.	
		Самостійна робота	
		80 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 - 4, самостійної роботи студента - 6 - 8.		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)	

Мета навчальної дисципліни – формування системи наукових знань про правове регулювання інформаційних відносин, вивчення вітчизняних та зарубіжних підходів до розуміння змісту інформаційного права, вироблення основних умінь і навичок застосування законодавства в інформаційній сфері, активізація аналітичної діяльності студентів, проведення науково-дослідницької роботи, а також практичних навичок діяльності правника.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань про інформаційне право, його

змістовне наповнення;

- опанування інструментарієм інформаційного права, базовими категоріями інформаційного законодавства;
- визначення актуальних проблем в сфері інформаційного права та напрямів сучасних наукових досліджень цієї галузі права;
- аналіз і дослідження прикладних проблем порядку прийняття суб'єктами інформаційного права рішень, спрямованих на обіг інформації та покладення на приватних осіб передбачених законом обов'язків;
- наведення характеристики видів інформації, аналіз їх структури, визначення стадій та етапів обігу інформації, окреслення повноважень суб'єктів інформаційного права та прав й обов'язків приватних осіб в інформаційних відносинах;
- розвиток навичок і умінь застосування інформаційного законодавства з урахуванням європейських стандартів і принципів інформаційної діяльності органів Служби безпеки України.

Пререквізити: адміністративне судочинство, адміністративне право.

Кореквізити: Публічне право: сучасні доктрини в сучасні і правозастосовній практиці; Інформаційні технології в контррозвідувальній діяльності; Організація контррозвідувальної діяльності підрозділів контррозвідувального захисту інтересів держави в сфері інформаційної безпеки; Запобігання кіберзлочинам.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН-1.	Аналізувати природу та зміст інформаційного права.
РН 2.	Дискутувати зі складних правових проблем застосування європейських стандартів інформаційного права.
РН-3.	Обґрунтовано формулювати свою правову позицію щодо принципів інформаційного права.

PH-4	Здійснювати порівняльно-правовий аналіз цифрових актів із іншими актами публічного адміністрування.
PH-5	Інтегрувати знання про сутність цифрового акта, його призначення в публічному адмініструванні.
PH-6	Аналізувати змістовне наповнення етапів і стадій електронної процедури, визначати процедурні рішення, що ухвалюються на кожній стадії провадження.
PH-7	Демонструвати навички підготовки проектів цифрових актів, наводити їх обґрунтування, зазначати способи й порядок їх оскарження.
PH-8	Розкривати зміст ініціювання електронної процедури, розрізняти втручальну та електронну процедуру.
PH-9	Характеризувати процедуру проведення слухань при прийнятті цифрових актів.
PH-10	Демонструвати знання процедури електронного оскарження.
PH-11	Розробляти алгоритми проведення контрольних заходів із урахуванням базових ідей електронної процедури.
PH-12	Визначати процедури інформаційного права для забезпечення потреб інформаційного суспільства.

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти відповідної спеціальності та освітньо-професійною програмою «Право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК-2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК-4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК-6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-1.5. Здатність до лідерства, відповідальності, ухвалення неупереджених і вмотивованих рішень.

ЗК-1.6. Здатність до безпосередньої самоосвіти та самовдосконалення.

Спеціальних компетентностей:

СК-1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової

невизначеності.

СК-2.Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК-3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК-10.Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК-15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Програмних результатів навчання:

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні електронних послуг.

ПРН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

ПРН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з

реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Інформаційне право як галузь публічного права.

Поняття, зміст та ознаки інформаційного права. Поняття, предмет й сутність інформаційного права. Ознаки інформаційного права. Інформаційно-правові методи. Система інформаційного права. Призначення, мета і завдання інформаційного права. Європейське інформаційне право. Поняття та риси інформаційно-правових відносин. Види інформаційно-правових відносин, їх сутність та особливості.

Принципи інформаційного права. Цілісність. Вірогідність. Контроль. Захист від несанкціонованого доступу. Єдність і гнучкість. Стандартизація та уніфікація. Адаптивність. Мінімізація. Гарантованість права на інформацію. Відкритість. Доступність інформації та свобода її обміну. Об'єктивність, вірогідність. Повнота і точність інформації. Законність одержання, використання, поширення та зберігання інформації. Достовірність. Контроль. Захист від несанкціонованого доступу. Єдність і гнучкість. Стандартизація та уніфікація. Адаптивність. Мінімізація помилок введення-виведення інформації. Розроблення інформаційного ресурсу. Єдність і зберігання інформації, необхідної для розв'язання задач. Єдність інформаційних масивів для всіх задач інформаційних систем. Однократність уведення інформації та її багатоцільове використання. Різні методи доступу до даних.

Джерела інформаційного права. Загальна характеристика інформаційного законодавства. Норми Конституції України як основа інформаційного законодавства. Рішення Конституційного Суду України та їх вплив на інформаційне законодавство. Міжнародні договори та акти органів Ради Європи щодо інформаційного права. Законодавчі інформаційні акти:

загальні, рамкові та спеціальні. Підзаконні нормативно-правові інформаційні акти.

Суб'єкти інформаційного права. Фізичні особи як суб'єкти інформаційного права. Приватні особи як учасники інформаційного права. Юридичні особи як суб'єкти інформаційного права.

Модуль 2. Інформаційно-правові режими.

Правові режими інформації та інформаційних ресурсів. Поняття, ознаки та види інформаційно-правових режимів. Поняття та правовий режим інформаційних ресурсів. Режим доступу до інформації, поняття та зміст. Принципи правового регулювання обігу інформації. Обмеження щодо розповсюдження інформації

Інформаційно-правовий режим інформації з обмеженим доступом. Поняття та правовий режим державної таємниці. Державні експерти з питань таємниць. Порядок засекречування інформації. Класифікація видів секретної інформації. Конфіденційна інформація. Комерційна інформація. Професійна інформація. Банківська інформація. Принципи діяльності із захисту інформації. Захист інформації в інформаційних системах. Технічний захист інформації. Криптографічний захист інформації. Національна система конфіденційного зв'язку. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації.

Правовий режим інформації з відкритим доступом. Правове регулювання телекомунікацій. Правове регулювання мережі Інтернет. Правове регулювання розповсюдження масової інформації. Інформаційні послуги, що надаються фіскальними органами. Інформаційні технології фіскальних органів. Інформаційно-правові інструменти органів СБУ у сфері правового забезпечення інформаційної діяльності. Теоретико-правові засади інформаційно-правового забезпечення діяльності органів СБУ. Поняття, сутність інформаційно-правового забезпечення діяльності органів СБУ. Генезис правового регулювання інформаційно-правового забезпечення діяльності органів СБУ. Принципи та функції правового забезпечення

інформаційної діяльності органів СБУ. Система правового забезпечення інформаційної діяльності органів СБУ. Правовий режим накопичення та використання інформації в діяльності органів СБУ.

Модуль 3. Міжнародний досвід та Практика Верховного суду щодо інформаційно-правового забезпечення діяльності СБУ.

Світовий досвід правового забезпечення інформаційної діяльності правоохоронних органів. Міжнародний досвід інформаційно-правового забезпечення діяльності органів СБУ. Практика Верховного суду щодо інформаційно-правового забезпечення діяльності органів СБУ. Електронні системи європейських правоохоронних органів. Напрями вдосконалення правового забезпечення інформаційної діяльності органів СБУ . Світовий досвід правового забезпечення інформаційної діяльності правоохоронних органів.

Інформаційна безпека. Інформаційна безпека ІТС органів СБУ . Правовий режим накопичення та використання інформації в діяльності органів СБУ . Інформаційна інфраструктура органів СБУ . Інформаційно-правова культура. Інформаційно-технологічні інновації, диджитизація органів СБУ . Форми та методи правового забезпечення інформаційної безпеки. Інформаційно-правовий захист інформації, що використовується в діяльності органів СБУ . Відповідальність за порушення норм інформаційного законодавства в діяльності органів СБУ .

Перспективи розвитку інформаційно-правового забезпечення діяльності СБУ. Концептуальні засади підвищення рівня забезпечення й захисту інформаційної діяльності органів СБУ. Перспективи розвитку інформаційно-правового забезпечення діяльності органів СБУ. Поняття, сутність, ознаки, джерела інформаційно-правового забезпечення органів СБУ. Принципи інформаційно-правового забезпечення органів СБУ та їх система. Організація роботи органів СБУ з інформацією. Формування інформаційних систем, інформаційно-правових баз даних органів СБУ. Внутрішньовідомчі інформаційно-пошукові системи органів СБУ.

Електронний кабінет. Інформаційні технології органів СБУ.

4.Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Інформаційне право як галузь публічного права.				
		Тема 1. Поняття, зміст та ознаки інформаційного права	12	2	2	8
		Тема 2. Принципи інформаційного права	12	2	2	8
		Тема 3. Джерела інформаційного права	12	2	2	8
		Тема 4. Суб'єкти інформаційного права	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	48	8	8	32
		Модуль 2. Інформаційно-правові режими.				
		Тема 1. Правові режими інформації та інформаційних ресурсів.	12	2	2	8
		Тема 2.	12	2	2	8

		Інформаційно-правовий режим інформації з обмеженим доступом.				
		Тема 3. Правовий режим інформації з відкритим доступом.	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	36	6	6	24
		Модуль 3. Міжнародний досвід та Практика Верховного суду щодо інформаційно-правового забезпечення діяльності органів СБУ.				
		Тема 1. Світовий досвід правового забезпечення інформаційної діяльності правоохоронних органів.	12	2	-	8
		Тема 2. Інформаційна безпека	12	2	2	8
		Тема 3. Перспективи розвитку інформаційно-правового забезпечення діяльності СБУ.	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	36	6	6	24
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	20	20	80

5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Інформаційне право» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є підсумковий контроль у формі диференційованого заліку. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 60.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль							Підсумкова оцінка знань (залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3		Самостійна робота студентів	
п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум		
max 20	max 10	max 15	max 10	max 15	max 10	max 20	max 100

6. Критерії оцінювання результатів навчання:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Індивідуальна підсумкова письмова робота	Max 20	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	15	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить методологічні помилки. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію понять та

		здійснити аналіз інформації. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.
Диференційований залік	100	<ol style="list-style-type: none"> 1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
Зараховано	90	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	<ol style="list-style-type: none"> 1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	70	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	60	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.
не зараховано	55	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Про Національну безпеку України : Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII. Офіційний вісник України. 2018. № 55. Ст. 1903. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355>.
2. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2163-VIII; ред. від 08 лип. 2018 р. Верховна Рада України : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 16 лютого 2017 р. «Про невідкладні заходи з нейтралізації загроз енергетичній безпеці України та посилення захисту критичної інфраструктури» : указ Президента України від 16 лют. 2017 р. № 37/2017. Офіційний вісник Президента

України. 2017. № 5. Ст. 93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/37/2017#Text>.

4. Про схвалення Концепція створення державної системи захисту критичної інфраструктури : затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 6 груд. 2017 р. № 1009-р. Офіційний вісник України. 2018. № 7. Ст. 271. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1009-2017-%D1%80#Text>.

5. Загальні вимоги до кіберзахисту об'єктів критичної інфраструктури : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 19 черв. 2019 р. № 518. Урядовий кур'єр. 2019. № 118. 26 червня. : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-70-%D0%BF#Text>.

6. Про критичну інфраструктуру та її захист : проект Закону України реєстр. № 10328 від 27 трав. 2019 р. Верховна Рада України : [сайт]. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65996.

7. Про Стратегію національної безпеки України : указ Президента України від 14 верес. 2020 р. № 392/2020. Президент України : [сайт]. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>.

8. Про оборону: Закон України від 6 груд. 1991 р. № 1932-XII. Верховна Рада України : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>

9. Про контррозвідувальну діяльність : Закон України від 26 груд. 2002 р. Верховна Рада України : [сайт]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/374-15>.

10. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16 берез. 2000 р. № 1550-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 23. Ст. 176. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>.

11. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 28. Ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

13. Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20 берез. 2003 р. № 638-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 25. Ст. 180. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>

- 14 Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.10 р. № 2250-р. – Режим доступу : [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
15. Кодекс України про адміністративні правопорушення : прийнятий 7 груд. 1984 р. № 8073-X. Верховна Рада України : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
16. Про затвердження Переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави: постанова Кабінету Міністрів України від 4 берез. 2015 р. № 83. Верховна Рада України : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/83-2015-п#n10>
17. Про затвердження Положення про формування та виконання Національної програми інформатизації : Постанова Кабінет Міністрів України від 31.08.98 р. № 1352 – Режим доступу: [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
18. Про інформацію: Закон України від 2 жовт. 1992 р. № 2657-XII. Верховна Рада України : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
19. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25 черв. 1993 р. № 3322-XII. Верховна Рада України : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text>
20. Про державне регулювання у сфері комунальних послуг: Закон України від 9 лип. 2010 р. № 2479-VI. Верховна Рада України : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2479-17#Text>
21. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : указ Президента України від 30 верес. 2019 р. Президент України : [сайт]. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-2982>.
22. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 5 берез. 1998 р. ; ред. від 11 січ. 2019 р. Голос України. 1998. 03 квіт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80#Text>
23. Про Службу безпеки України : Закон України від 25 берез. 1992 р. № 2229-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 27. Ст. 382. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>.

24. Про Національну систему конфіденційного зв'язку : Закон України від 10 січ. 2002 р. № 2919-III. Верховна Рада України : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2919-14#Text>.

Література

Основна література

1. Інформаційне право України: підручник / Коваленко Л.П. Запоріжжя: Гельветика, 2020. 446 с.
2. Коваленко Л.П. Адміністративне право та адміністративний процес. Інформаційне право. Юридичний бюлетень. 2021. № 23. С. 41–53.
3. Коваленко Л.П. Інформаційно-правові засади діяльності органів досудового розслідування. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки». 2022. № 6. С. 22-37.
4. Реформи і розбудови Служби безпеки в контексті євроінтеграції України. Пилипчук В. Г.: наук.-метод. посіб. / В. Г. Пилипчук, О. Ф. Белов, С. С. Кудінов. - К.: Нац. акад. СБУ, 2017. - 260 с.
5. ІТ право / [авт. кол.: О.П. Джочка, В.М. Мартин, Ю.Я. Самагальська та ін.] ; за заг. ред. О.С. Яворської. – Львів : Левада, 2017. – 470 с.
6. Діордіца І. В. Кібербезпекова політика України: стан та пріоритетні напрями реалізації : монографія. Запоріжжя : Гельветика, 2018. 548 с.
7. Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони: теорія і практика. Навчальний посібник / В. А. Ященко, В. Г. Пилипчук, П. П. Богуцький, О. Д. Довгань, І. М. Доронін, О. В. Петришин; за заг. ред. В. Г. Пилипчука; Науково-дослідний інститут інформатики і права НАПрН України. – Київ; Одеса : Фенікс, 2020. – 224 с.
8. Світова гібридна війна: український фронт : монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна. Київ : НІСД, 2017. 496 с.
9. Богуцький П. П. Концептуальні засади права національної безпеки України. Київ ; Одеса : Фенікс, 2020. 374 с.

10. Державно-приватне партнерство у сфері кібербезпеки: міжнародний досвід та можливості для України : аналіт. доповідь / за заг. ред. Д. Дубова. Київ : НІМД, 2018. 84 с.

11. „Активні заходи” СРСР проти США: пролог до гібридної війни : аналіт. доп. / [Д. В. Дубов, А. В. Баровська, Т. О. Ісакова, І. О. Коваль, В. П. Горбулін] ; за заг. ред. Д. В. Дубова. Київ : НІСД, 2017. 88 с.

12. Теленик С. С. Служба безпеки України як суб'єкт державної системи захисту критичної інфраструктури. Право України. 2019. № 3. С. 260–286.

13. Теленик С. С. Завдання і повноваження Служби безпеки України як суб'єкта захисту критичної інфраструктури. Юридичний бюлетень. 2019. Вип. 7, ч. 2. С. 155–163

14. Топчій О. В. Адміністративно-правове забезпечення інформаційної безпеки неповнолітніх в Україні: сучасний стан і тенденції реалізації : монографія. Ужгород, 2019. 512 с.

Додаткова література

1. Коваленко Л.П. Інформаційно-правові засади запобігання корупції у приватному секторі. Запобігання корупції у приватному секторі: матеріали наук.- практ. онлайн «круглого столу», присвяченого 25 річчю із дня створення НДІ вивчення проблем злочинності та 95 річчю із дня народження акад. Володимира Сташиса (м. Харків, 1 липня 2020 р.) Харків : Право, 2020. – С. 211-214.

2. Коваленко Л.П. Служба безпеки України як відповідач в адміністративному судочинстві . Сектор безпеки України: актуальні питання науки та практики. Харків: Друкарня Мадрид, 2020. – С.352-356.

3. Коваленко Л.П. Предмет і методи науки інформаційного права. Актуальні проблеми правової науки: матеріали Міжнародного науково-практичного конгресу, м. Запоріжжя, 1-2 жовтня 2021 року / за заг. ред. Т.О. Коломoeць. Запоріжжя: ЗНУ, 2021. -С.40-69.

4. Коваленко Л.П. Деякі питання щодо сутності інформаційної безпеки. Запорізькі правові читання: матеріали щорічної міжнародної науково-практичної конференції, (м. Запоріжжя, 19–20 травня 2020 р.) Запоріжжя: ЗНУ, 2020. – С.89-93
5. Коваленко Л.П. Проблеми правового регулювання відносин у мережі Інтернет Інтернет речей: проблеми правового регулювання та впровадження: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 18 березня 2017 р.). Київ: Таврійський національний університет імені В.І.Вернадського, 2017. – С. 89-92 .
6. Коваленко Л.П. Деякі пропозиції вдосконалення законодавства про інформаційну безпеку. Сектор безпеки України: актуальні питання науки та практики: збірник наукових статей, тез доповідей та повідомлень за матеріалами X Міжнародної науково-практичної конференції (19-20 травня 2022 року, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків). Серія «Сектор безпеки України». Вип. 40. Редкол.: А.П.Гетьман, Ю.П.Битяк, Є.О.Алісов, В.М.Гаращук, В.Я.Настюк, Ю.В.Мех та ін. Харків: Друкарня Мадрид, 2022. С. 57-60.
7. Резнікова О. Щодо Концепції забезпечення національної стійкості. Аналіт. записка. Серія „Національна безпека”. 2020. № 8. С. 1–8. Національний інститут стратегічних досліджень : [сайт]. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-01/analit-resnikova-national-security-8-2020-1-1.pdf>
9. Остапйовська І. Вплив інформатизації суспільства на освіту. Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. 2016 № 1 (52). С. 291-294.
8. Селезньова О.М. Поняття «Інформаційні правовідносини»: доктринально-правовий ракурс. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017 № 46 С. 21-24.
10. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку: колективна монографія / За заг. ред. Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова. – Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 328с.

11. The institutionalisation of public relations in the fight against corruption: the experience of countries of Eastern and Western legal traditions (universal theoretical framework for relevant anti-corruption law of Ukraine): Collective monograph. Volume 1. Tallinn: Izdevnieciba "Baltija Publishing", 2019 – 432 с.
12. Т.5: Адміністративне право/редкол.: Ю. П. Битяк (голова) та ін.: Нац. акад. прав. наук України: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – 2020. – 960 с.
13. Патронатна служба : підручник / За заг. ред.: Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова; Запорізь. нац. ун-т. - К.: Ін Юре, 2018. – с. 180 .

Интернет-ресурси:

1. Сайт Ради Європи - <http://www.coe.kiev.ua>
2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>
3. Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>
4. Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>
5. Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
6. Офіційний веб-портал Конституційного Суду України - <https://ccu.gov.ua/>
7. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності. URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=605:administratyvna-protsedura&Itemid=151